

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma

Tiina Suksi

TUSSIKNÄTEKNIikka – ILMIÖ JA KEHITTYMINEN MUOTOILUN
AMMATTITAIDON NÄKÖKULMASTA

Opinnäytetyö

Toukokuu 2015

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2015
Muotoilun koulutusohjelma

Sirkkalantie 12 A
80100 JOENSUU
050 3116317

Tekijä
Tiina Suksi

Nimeke
Tussikynätekniikka – ilmiö ja kehittyminen muotoilun ammattitaidon näkökulmasta

Tiivistelmä

Työn aiheena on omien taitojen kehittäminen tussikynäpiirtämisessä. Tarkoituksena oli kehittää piirtämisen eri osa-alueita, löytää oma tyyli ja lisätä varmuutta tusseilla piirtämiseen. Toiminnallisessa osuudessa tein ensin erilaisia harjoitteluluonnoksia esimerkiksi samasta esineestä useista perspektiiveistä tai erilaisilla tyyleillä. Harjoittelin myös materiaalien kuvausta. Uusia ideoita ja tekniikoita etsin kirjallisuudesta ja internetistä. Viimeisessä osuudessa yhdistelin aikaisempia taitojani opinnäytetyön aikana oppimiini suunnittelemalla kaksi tuotetta ja tekemällä niistä esityskuvat.

Kieli
suomi

Sivuja 33
Liitteet 0

Asiasanat

Tussipiirtäminen, oma kehitys, luonnostelu

THESIS
May 2015
Degree Programme in Design
Sirkkalantie 12 A
80100 JOENSUU
FINLAND
050 3116317

Author
Tiina Suksi

Title
Marker Technique – Phenomenon and Development from Professional Point of View

Abstract

The subject of this thesis was to develop marker drawing skills. The aim was to focus on developing different areas of drawing, find distinctive style and become more confident with markers. In the functional part practice sketches of the same product in various perspectives were created using different styles. A few material sketches were also drawn. New ideas and techniques were looked from internet and literature. On the last part of the thesis previous obtained skills and the new skills learnt during the process were combined by designing and making posters of two products.

Language

Finnish

Pages 33

Appendices 0

Keywords

marker drawing, development, sketching

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Viitekehys.....	6
3 Lähtökohdat	7
3.1 Lyhyt historia	7
3.2 Nykyaika	8
3.3 Omat lähtökohdat	9
3.3.1 Ensimmäisiä luonnoksia/kehitys tähän asti	11
3.3.2 Tekniikka	13
4 Toteutus	14
4.1 Välineet.....	14
4.2 Luonnokset	16
4.2.1 Perspektiivi/harjoitukset.....	16
4.2.2 Materiaalien kuvaus.....	19
4.3 Tyylien kopiointi	21
4.3 Kuvan vaiheet.....	26
5 Tuotteet.....	28
5.1 Tuotteiden kehitys.....	28
5.2 Lopulliset kuvat.....	30
6 Pohdinta.....	31
Lähdeluettelo	33

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aihe on tussikynätekniikan ilmiö ja kehittyminen muotoilun ammattitaidon näkökulmasta. Tuotteiden suunnittelussa tekniikat vaihtelevat tuotteiden ja muotoilijoiden tarpeiden mukaan. Opinnäytetyössäni päätin keskittyä tussikyniin sekä pääasiassa niillä tehtyihin töihin. Tarkoitukseni on perehtyä luonnoksiin ja erityisesti valmiisiin esityskuviin ja tekniikkoihin. Hyvän piirustustaidon puutteesta on haittaa muotoilijalle (Pipes 2007, 16).

Innostukseni aiheeseen lähti halusta kehittää taitojani tussikynäpiirtämisessä. Ensimmäisen kerran testasin suunnitteluun tarkoitettuja huopakyniä 2011 keväällä, mutta en innostunut tekniikasta kunnolla ennen kuin vaihto-opiskellessani Salzburgissa. Osallistuin kurssille, jossa perehdyimme tarkemmin tuotteen esityskuvien tekemiseen käsin ilman tietokonetta, nimenomaan käyttäen huopakyniä yhdessä puuvärien ja pastellien kanssa.

Haluan parantaa tekniikkaani vielä lisää, koska lähtötasoni ei puolitoista vuotta sitten ollut kovin hyvä, mutta saatuani perinpohjaista opetusta aiheeseen, minun on nyt helpompi lähteä kehittämään itseäni lisää. Uskon tästä taidosta olevan minulle hyötyä tulevaisuudessa, koska se on helppo, kätevä ja nopea tapa esittää ajatuksia paperilla esimerkiksi asiakkaille tai työkavereille.

Lopputuloksena on tarkoitus havainnollistaa omaa kehitystäni aivan aikaisimmista luonnoksista eteenpäin ja suunnitella noin 1-3 tuotetta ja sen jälkeen teen niistä mahdollisimman laadukkaat esityskuvat käyttäen oppimiani tekniikoita. Tuotteiden aihepiirin olen tässä vaiheessa rajannut keittiövälineisiin, koska aihe on lähellä sydäntäni ja antaa paljon erilaisia vaihtoehtoja kokeiluille. Tavoitteenani on kuitenkin myöhemmin keskittyä vain yhteen aiheeseen tai tuotteeseen keittiövälineaiheen sisällä, josta piirrän viimeiset esityskuvat.

2 Viitekehys

Työni ehkä tärkein avainsana on kehitys. Itse tussikynä on tärkein näkyvä väline, mutta myös tekniikka ja ammattitaito ovat tärkeitä välineitä, koska ilman niitä en välttämättä osaisi suunnitella tuotetta enkä saisi konkretisoitua ajatuksiani paperilla muille ihmiselle ilman minkäänlaista tajua piirustustekniikasta. Kiinnostus aiheeseen on tärkeää motivaation kannalta.

Opinnäytetyöni aikana tutkin erilaisia tyyliä luonnostella ja tehdä valmiita esityskuvia. Aion perehtyä kirjallisuuteen, jossa on nähtävänä luonnoksia valmiiden tuotteiden lisäksi sekä kirjoihin, joissa opastetaan piirtämään. Tietoa löytyy myös paljon internetistä, nykyisin ehkä jopa paremmin kuin kirjallisuudesta. Käytän apuna myös netistä löytyviä opetusvideoita.

Päätavoitteenani on keskittyä omaan tyyliini ja tekniikkaani ja niiden kehittämiseen mahdollisimman toimivaksi ja hyväksi omien tuotteitteni suunnittelua ajatellen. Pyrin kokeilemaan muutamia erilaisia tekniikoita eri materiaalien ja muotojen ilmaisuun löytääkseni itselleni parhaat työtavat. Olen kuitenkin jo ehtinyt tähän mennessä rakentaa omaa tyyliäni ja löytänyt minulle sopivia toimintatapoja, joten en aloita aivan alusta, vaan rakennan ikään kuin sen päälle.

Keskeisin käsite opinnäytetyössäni on varmasti tussikynä, joka tarkoittaa kynää, jonka kärki on huokoista ainetta ja kynän sisällä on säiliö. Muut välineet, joita tulen käyttämään piirtämisessä ja luonnostelussa, ovat vahapohjainen puuväri (värit musta, valkoinen, indigo ja seepia), sekä mahdollisesti myös liitupastelli sekoitettuna talkkiin ja valkoinen akryyliväri korostuksia varten.

Käytän työssäni usein sanaa tussi, joka ei ole ihan yksiselitteinen käsite. Tussi voi tarkoittaa huopakynää tai nestemäistä väriä, jota yleensä levitetään siveltimellä. Tässä työssä kuitenkin käytän tussia lähinnä tarkoittaessani tussi-, eli huopakynää. Tussikynässä on huokoisesta materiaalista (esimerkiksi huopa tai villa) valmistettu kärki ja mustesäiliö.

Ammattitaito koostuu monesta asiasta, kuten esimerkiksi koulutus, työssä opitut asiat, oman ammattialan työvälineiden ja työtapojen hallinta sekä vastuu omista työtehtävistä. Opinnäytetyössäni kehitän ammattitaitoani muotoilun alalla harjoittelemalla tussipiirtämistä, joka on yksi hyvä työväline muotoilijalle.

Muotoilun alan kompetenssit voidaan jakaa neljään luokkaan, jotka ovat suunnitteluosaaminen, tuotanto-osaaminen, Muotoiluprosessin osaaminen ja visuaalinen osaaminen. Nämä kompetenssit, eli muotoilijalta vaadittavat kyvyt, on määritelty ECTS-projektissa, jonka tavoitteena on ollut ammattikorkeakoulujen integroituminen osaksi eurooppalaista korkeakoulutusaluetta. (PKAMK 2006.)

Kompetenssit liittyvät läheisesti ammattitaitoon ja ovat myös relevantteja opinnäytetyössäni. Työni keskittyy lähinnä visuaalisen osaamisen ja suunnitteluosaamisen parantamiseen, mutta luonnollisesti kaikki neljä aluetta vaikuttavat toisiinsa, eikä tarkkaa rajausta voida tehdä. Visuaalisen osaamisen kompetenssia on kuvailtu kolmella kohdalla, jotka sopivat hyvin opinnäytetyöni tavoitteisiin. Kohdat ovat:

- osaa havainnoda, käyttää sekä arvioida väriä ja muotoja sekä niiden suhteita muotoilutyön perustana.
- ymmärtää sommittelun merkityksen muotoilutyön perustana.
- osaa ja hallitsee visuaaliset kuvausmenetelmät osana suunnittelun prosesseja. (PKAMK 2006.)

3 Lähtökohdat

3.1 Lyhyt historia

Aiemmin kaksiulotteisia kuvia pystyttiin piirtämään Cad-ohjelmilla vain suurissa yrityksissä ja 3D-mallinnukseen pystyttiin ainoastaan tehokkailla tietokoneilla, joita ei löytynyt jokaiselta (Pipes 2007, 17). Nykyään 3D-ohjelmat ovat melkein jokaisen saatavilla, ja tietokone onkin korvaamaton apu suunnittelijalle melkeinpä suunnittelun joka vaiheessa. Kuitenkin tietokoneavusteisen suunnittelun ollessa

varsin uusi asia käsin luonnostelu on ollut suuressa asemassa tuotteiden muotoilussa.

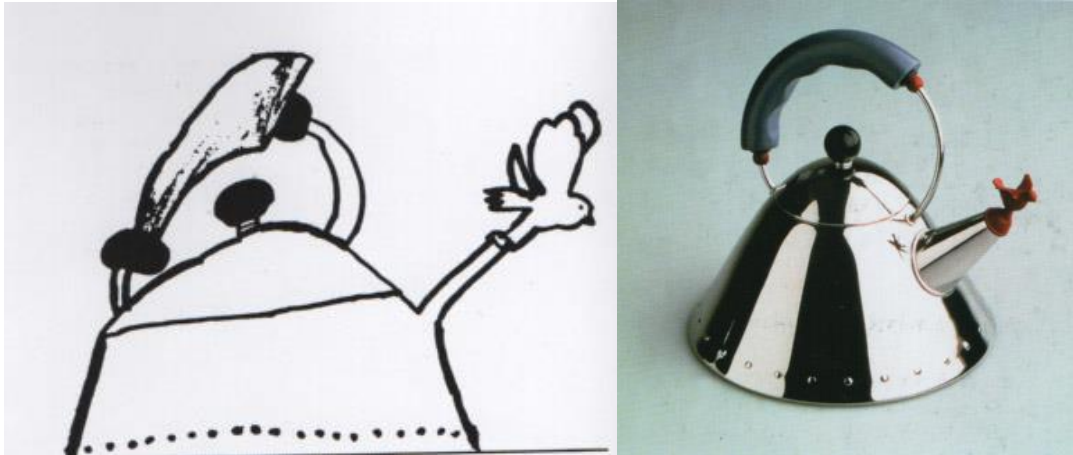
Ensimmäinen tussi keksittiin noin 1910, jolloin Lee W. Newman patentoi permanenttiusin. Sidney Rosenthal alkoi vuonna 1952 markkinoida keksimäänsä Magic Markeria, joka koostui lasisäiliöstä, jonka sisällä oli muste ja villainen kärki. Magic Markeria alettiin käyttää esimerkiksi julisteiden tekoon muun muassa mainostoimistoissa. (Bellis 2011.) Myöhemmin alettiin valmistamaan vielä paremmin suunnitteluun sopivia tusseja kuten esimerkiksi Letraset Pantone Marker. Muotoilijat ja suunnittelijat ovat piirtäneet sivilisaation alusta asti ja piirtovälineiden kehitys luonnollisesti on vaikuttanut siihen, mitä välineitä suunnittelijat ovat luonnoksissaan käyttäneet. (Pipes 2007, 26-30.)

Ennen tusseja luonnoksia väritettiin muun muassa vesiväreillä. Vesiväreihin verrattuna tussien käyttö on nopeampaa värin lyhemmän kuivumisajan takia. Myös retussiruiskuja on käytetty niiden tasaisen jäljen takia, mutta sen käyttö on hidasta ja luonnoksista joudutaan peittämään osia, että saadaan väri vain sille tarkoitettuun osaan, toisin kuin tusseilla piirtäessä. Toki myös tussipiirtämisessä väliillä apuna voi käyttää osien peittämistä, jolloin ei tarvitse seurata reunaviivoja niin tarkasti.

3.2 Nykyaika

Nykyään muotoilijoita vaaditaan esittämään useita variaatiota luonnoksista yhä lyhemmässä ajassa ja tusseilla ja pastelleilla tehdyt luonnokset sopivat tähän erinomaisesti ja niitä käytetään paljon (Shimizu 1990). Toki Shimizu on kirjoittanut teoksensa 1990, joten teknologia on kehittynyt paljon ja käsintehtyjen luonnosten rinnalle ovat nousseet tietokoneella tehdyt kuvat ja 3D-mallinukset. Käsin piirretyt kuvat tuovat mielestäni hyvää vaihtelua tietokoneella piirretyille kuville ja mielestäni luonnostelu aluksi käsin on järkevää ja helpompaa kuin tietokoneella. Joskus idea designiin tulee ihan yllättäen, jolloin luonnoksia saattaa tulla piirrettyä

paperille joka sattuu olemaan käsillä. Käsintehdyt luonnokset myös antavat mahdollisuuden luonnoksille, joissa mitat ja muodot saavat olla vielä epätarkkoja (Pipes 2007, 12). Kuvissa 1 ja 2 näkyy tuotteen matka ideasta valmiiksi tuotteeksi.

Kuvat 1 – 2. Michael Gravesin ensimmäisiä konseptiluonnoksia ja valmis tuote vuodelta 1985 (Pipes 2007, 14).

Nykyään varsinkin ajoneuvomuotoilussa näkee tusseilla piirrettyjä luonnoksia, mutta myös muista tuotteista löytyy tussattuja kuvia. Esimerkkejä löytyy internetistä eri taustaisilta piirtäjiltä, osa työskentelee muotoilun parissa ja osa piirtää kuvia enemmän omaksi huvikseen. Nykyään vaikka esityskuvat piirrettäisiin käsin, käytetään viimeistelyyn usein tietokonetta, jolla voi esimerkiksi siistiä kuvasta ylimääräisiä viivoja tai säätää ja muuttaa kontrasteja ja värejä. Käsintehdyt luonnokset, alustavien luonnosten hyvä puoli on, että asiakas näkee, että tuotteen ulkonäköä ei ole vielä lyöty lukkoon, vaan muokkaamisen varaa on (Pipes 2007, 18). Tämä on hyvä asia varsinkin alkuvaiheessa, mutta luonnollisesti suunnitteluprosessin loppua kohti luonnosten on hyvä olla viimeistelyjä.

3.3 Omat lähtökohdat

Historiani piirtämisen kanssa on pitkä. Kuten monilla tällä alalla päätyvillä en muista aikaa, jolloin en olisi piirtänyt ja kuvaamataito on aina ollut lempiaiheitani koulussa. Kotona piirtämisharrastustani on tuettu hankkimalla erilaisia kyniä, maaleja ja muita tarvikkeita. Piirtämisen aiheet ovat luonnollisesti vaihdelleet vuosien saatossa lapsuuden prinsessoista muhkeissa mekoissa puihin ja kukkiin.

Lukioaikoina innostuin lyijykynäpiirtämisestä, vaikka olin kauan ajatellut, että minun juttuni on enemmän värit ja maalaaminen, mutta huomattuani, että minulta löytyi kykyjä muotokuvien piirtämiseen, on harmaasävyisistä muotokuvista tullut pääasiallinen aihe piirroksissani. Käytän yleensä kuvaa mallina, jolloin minun ei tarvitse itse keksiä, mitä piirrän. Muotokuvien piirtäminen on minusta rentouttavaa vaihtelua esimerkiksi suunnittelulle, jossa on paineet luoda jotain uutta ja yleensä ulkonäöltään miellyttävää. Olen testannut myös tussikynien käyttöä muotokuvapiirtämisessä (kuva 3).

Kuva 3. Muotokuvapiirroskokeilu tusseilla vuodelta 2014.

Aloittaessani opintojani teollisen muotoilun koulutusohjelmassa 2010, minulla ei ollut käytännössä minkäänlaista kokemusta tusseilla piirtämisestä suunnitteluun liittyen. Kokemukseni rajoittui lähinnä lapsena ja nuorena tusseilla väritettyihin prinsessoihin. Ensimmäinen kosketus pro marker -merkkisiin tusseihin tai ylipääntään enemmän suunnittelijoiden käytössä oleviin tusseihin tuli opiskelujeni ensimmäisenä vuonna muutamalla lyhyellä kurssilla, tosin hyvin pintapuolisesti. Vielä tässä vaiheessa tussipiirustus ei tuntunut minusta yhtään omalta tyyliä enkä uskonut, että innostuisin siitä enemmän missään vaiheessa. Päivän kursilta käteen jäivät muun muassa kuvat 4 ja 5.

Kuvat 4 ja 5. Ensimmäisiä kokeiluja tusseilla vuodelta 2011.

Viettäessäni vaihtovuotta Salzburgissa Itävallassa Design und Produkt management -koulutusohjelmassa osallistuin laajalle kurssille, joka käsitteli tuotteiden suunnittelua ja jossa kaikki kuvat piirrettiin käsin ja nimenomaan tusseilla. Kursilla sain enemmän opetusta tekniikoista ja tarvittaessa ohjausta, mikä auttoi minua pääsemään paremmin kiinni tusseilla piirtämisen tekniikkoihin.

Tusseilla värittämisen lisäksi olen joutunut kiinnittämään huomiota luonnoksiin, koska luonnokset ovat hyvin oleellinen osa tusseilla piirtämistä. Osassa piirroksia luonnos voi jäädä ikään kuin kuultamaan läpi lopullisesta väritetystä versiosta, ja vaikka luonnosta voi vielä muokata väritysvaiheessa, on tärkeä saada kunnollinen pohja. Itse teen yleensä ensin luonnoksen kynällä, jonka sitten piirrän läpi hieman muotoillen ja jälkeä siistien tussipaperille.

3.3.1 Ensimmäisiä luonnoksia/kehitys tähän asti

Lukuvuoden 2012 – 2013, jonka oli vaihto-oppilaana Salzburgissa, jouduin ikään kuin pakosta takaisin tussipiirustuksen pariin osallistuessani designkurssille. Lopulta tykästyin tussipiirustukseen niin paljon, että ilmoittauduin vielä 2 kurssille kevätlukukaudelle. Suuri syy, että kiinnostuin aiheesta, oli kurssin loistava opettaja, joka on ajoneuvomuotoilija. Hän osasi auttaa vaikeissa kohdissa ja näyttää, mitä vikaa luonnoksissa tai niiden lopullisissa versioissa oli ja miten niitä voi korjata ja mitä tulisi tehdä toisin. Luonnollisesti hän opetti ja näytti, miten hän itse

yleensä tekee asiat tai miten ne hänen mielestään tulisi tehdä, mutta hän auttoi sekä rohkaisi löytämään oman tyylin luonnosteluun. Tässä on muutamia kuvia kurssin eri vaiheista (kuvat 6 ja 7). Keväällä design-kurssin lopputyönä piti suunnitella auto pienessä ryhmässä, minä keskityin parini kanssa auton sisustukseen (kuva 8).

Kuvat 6 – 7. Hyvä opettaja helpotti näkemään omat virheet ja löytämään oman tyylin. Kuvat vuodelta 2012.

Kuva 8. Auton sisustus vuodelta 2013.

Viime aikoina olen pyrkinyt hyödyntämään oppimiani asioita muissa suunnittelu-
projekteissa mahdollisuuksien mukaan, mistä syystä päädyin ottamaan tussipiir-
tämisen aiheeksi opinnäytetyöhöni. En edelleenkään tunne olevani ekspertti asi-
assa, joten haluan kehittää taitojani. Erityisesti haluan saada varmuutta tusseilla

piirtämiseen, että jälki on mahdollisimman hyvää ja ammattimaista, sekä tarvittaessa nopeaa.

3.3.2 Tekniikka

Tusseilla piirtämiseen on monia tekniikoita ja usein piirroksissa on käytetty myös muita välineitä kuin tusseja, jolloin kyse on sekatekniikasta. Tussien kanssa näkee usein käytettävän erilaisia värikyniä, pastelliliituja ja valkoista maalia, esimerkiksi akryyliväriä, lopussa lisättäviin korostuksiin. Jotkut käyttävät ohuita mustia tusseja esimerkiksi rajauksissa, tai vesivärejä elävöittämään luonnoksia.

Itse olen enimmäkseen käyttänyt Prismacolor-merkkisiä värikyniä väreissä musta, indigo ja seepia yhdessä tussien kanssa, koska opettelin piirtämään niillä. Olen todennut sen hyväksi vaihtoehdoksi verrattuna esimerkiksi ohuella tussilla rajaamiseen, koska värikynällä piirretty viiva antaa enemmän anteeksi, eikä muodosta niin jyrkkää rajausta. Prismacolor-kynät ovat myös hyvä keino lisätä varjokohtia luonnoksiin, jos paperi on jo niin kylläinen, että tussi ei enää tartu, tai tummempaa väriä ei löydy. Aikomukseni on tämän prosessin aikana harjoitella ja lisätä prosessiini ainakin pastelliliitujen ja korostusvärin käyttöä.

Suurimmat heikkoudet tekniikassani ovat mielestäni luonnokset, mutta mielestäni, että olen parantunut lähtötasostani opintojeni muutamana ensimmäisenä vuonna huomattavasti, mutta tarkoitus on parantaa vielä ilmaisua ja perspektiiviä, sekä ehkä hieman luonnosten siistiyttä. Tosin ensimmäisen luonnoksen sotkuisuus ei haittaa, jos se on tarkoitettu lähinnä minulle ja saan siitä piirrettyä siistimmän version tussipaperille tussaamista varten. Toinen suurimmista heikkouksistani on johdonmukaisuus ja hieman epätasainen laatu tusseilla väritettäessä. Vä-lillä saatan saada aikaan hyviä luonnoksia, mutta usein väritän työn vahingossa liian umpeen tai kontrastia jää liian vähän.

4 Toteutus

4.1 Välineet

Opinnäytetyöni toteutus on itsenäinen, koska minulla ei ole työlle tilaajaa ja tarkoitus on kehittää omia kykyjäni muotoilijana. Olen jakanut työni kahteen suurempaan osa-alueeseen, jotka taas on jaettu pienempiin alueisiin. Ensimmäinen osa-alue on tekniikkani kehitys ja löytäminen, johon sisältyy erilaisia harjoitteita, kuten valmiiden jo olemassa olevien esineiden piirtämistä eri kulmista, eri välineiden käyttöä, eri materiaalien esittämistä sekä muiden tussipiirtäjien tyylin kopiointia.

Toisessa osassa on tarkoitus keskittyä enemmän luonnoksiin ja tuotteisiin, kun ensimmäisessä osassa olen luonnostellut monenlaisia keittiön tuotteita. Tässä osassa valitsen kaksi tuotetta, jotka suunnittelen, ja kehitän ideasta mahdollisimman valmiiksi tusseilla piirretyksi esityskuvaksi.

Minulta löytyi jo valmiiksi ihan hyvä valikoima tusseja, useita eri värejä, sekä tarvittava määrä harmaita eri tummuusasteissa. Suurin osa tusseista on Pro Marker -merkkiä, koska sitä suositeltiin minulle ja sitä on suomessa hyvin saatavilla eri kaupoista. Opinnäytetyötä varten ostin vielä Copic-merkkiset tussit harmaansävyisinä, niissä olevan sivellinkärjen takia, koska en ole sellaista aiemmin käyttänyt. Kuvassa 9 näkyy osa käyttämästäni tusseista ja muista välineistä.

Kuva 9. Osa käyttämästäni välineistä.

Lisäksi suurimmassa osassa luonnoksistani käytän Prismacolorin ja Faber-castellin värikyniä luonnoksissa, ääri viivojen piirtämisessä sekä tussien päälle tarvittaessa. Mieluiten käytän mustaa tai indigon sinistä väriä luonnoksissani. Valkoinen värikynä on kätevä lisätessä valokohtia ja heijastuksia, jos niistä halutaan pehmeämmät kuin esimerkiksi akryylivärillä tai valkoisella tussilla.

Muita käyttämiäni tarvikkeita ovat Faber-Castellin pastilliliidut mustana, sinisenä, violetina ja valkoisena. Pastilliliitujen kanssa tarvitaan mattoveistä, että liidusta saadaan ikään kuin jauhetta, johon sekoitetaan vauvantalkkia, riippuen toivotusta tuloksesta. Pastilli-talkki sekoitusta on kätevää levittää esimerkiksi vanulapulla. Lisäksi välineistä löytyy valkoista akryylimaalia ja peitevärit, joita käytän harvemmin yhdessä tussien kanssa.

Muita apuvälineitä, joita olen käyttänyt, ovat muun muassa erilaiset viivoittimet, perusviivoitin ja suunnittelijoille tarkoitetut kuvioviivoittimet. Kuvioviivoittimesta on hyötyä erityisesti jos halutaan saada tarkka ääri viiva tai esimerkiksi ympyrä tai soikio, joita saattaa olla vaikea piirtää vapaalla kädellä. Paperina käytän tusseille tarkoitettua Letrasetin paperia, koska se toimii paremmin tussien kanssa kuin normaali ja kuluttaa tusseja vähemmän, koska se ei ole niin huokoista. Tussipaperi on myös hyvin ohutta, joten sen läpi on helppo piirtää luonnoksia puhtaaksi ilman valopöytäkin. Luonnoksiin, joihin ei tule tussia, käytän halpaa piirustus- ja luonnospaperia, esimerkiksi tavallista kopiopaperia.

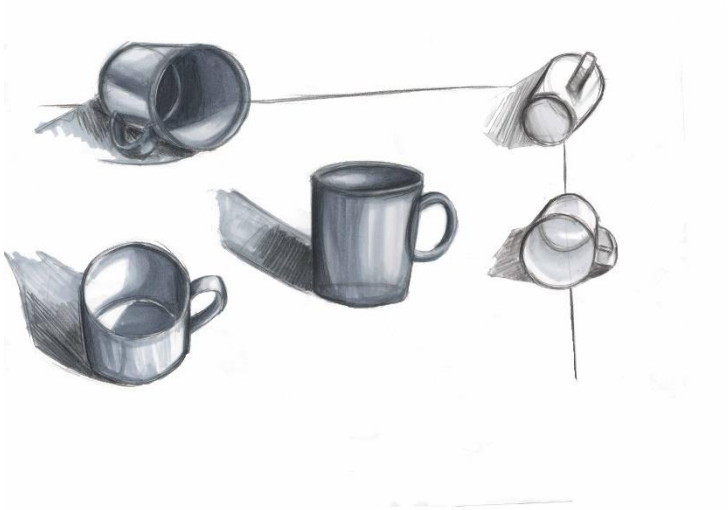
4.2 Luonnokset

4.2.1 Perspektiivi/harjoitukset

Esityskuvissa on hyvä olla useita eri perspektiivejä samasta tuotteesta, jolloin asiakas näkee tuotteen eri kulmista ja mikä tärkeintä suunnittelija tietää itse, miltä tuote näyttää joka kulmasta. Lähdin harjoittelemaan saman kappaleen piirtämistä eri perspektiiveistä, ottamalla kuvan tuotteesta ja piirtämällä sen samassa kulmassa ja lopuksi vertaamalla piirrosta ja kuvaa. Koska kuva on piirroksen tavoin kaksiulotteinen, on siitä helpompi nähdä oikeat mittasuhteet. Mielestäni luonnokistani sauvasekoitin on parhaiten onnistunut perspektiivin ja värityksen puolesta (kuvat 12 ja 13). Kuvassa 11 on selkeästi huomattavissa, että perspektiivi on välillä piirretty väärin, vaikka esine on yksinkertainen. Kuvassa 10 on muutama mielestäni hyvin onnistunut luonnos, mutta välillä lasipurkki näyttää selkeästi liian kapealta. Väritys on kuitenkin mielestäni hyvä, koska materiaalista näkee sen olevan lasia. Kuvan 14 lasiin halusin käyttää enemmän väriä, mutta se ei lopulta onnistunut hyvin.

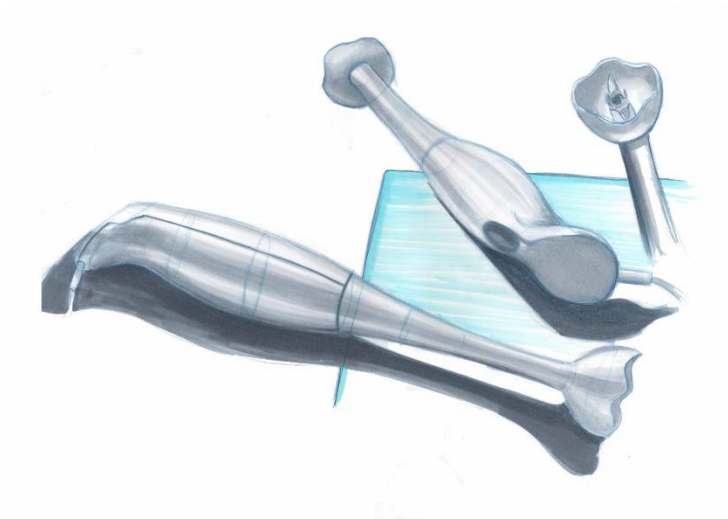
Kuva 10. Perspektiiviharjoitus, lasipurkki.

Kuva 11. Perspektiiviharjoitus, muki.

Kuva 12. Ensimmäinen versio sauvasekoittimen luonnoksesta.

Kuva 13. Perspektiiviharjoitus, sauvasekoitin.

Kuva 14. Perspektiiviharjoitus, lasi.

Tehdessäni näitä luonnoksia pyrin kiinnittämään huomiota perspektiivin lisäksi myös aseteluun. Piirrän yleensä aina ensin luonnoksen tavalliselle paperille (kuva 12), ennen kuin piirrän sen läpi tussipaperille – tarvittaessa hieman muokaten, mikä helpottaa luonnosten yhdelle paperille sommittelemista. Näistä neljästä esineestä nautin eniten sauvasekoittimen (kuva 13) piirtämisestä, ja se onnistuikin mielestäni parhaiten. Muissa kuvissa näkee enemmän perspektiivin vääristymiä, mutta esimerkiksi lasi kuvassa 14, on perspektiiviltään melkein oikein, mutta väritys on hieman liian raskas. Lasipurkissa lasin esittäminen on onnistunut huomattavasti paremmin, mutta perspektiivi on ainakin yhdessä luonnoksessa kateissa (Kuva 10). Aina perspektiivin ei tarvitse olla täydellinen, vaan sen kanssa voi leikitellä, jos se sopii luonnoksen käyttötarkoitukseen (kuva 15).

Kuva 15. Perspektiivin kanssa voi myös leikitellä. Kuvassa CC Cruiseri, suunnittelijat John Kack ja Tucker Viemeister, kuva Michiel Knoppert 2001. (Pipes 2007, 21.)

4.2.2 Materiaalien kuvaus

Harjoittelin myös eri materiaalien kuvausta. Tärkeimmät ovat erilaiset muovit, metalli ja lasi. Minulla on vielä ajoittain hieman hankaluuksia saada erilaiset muovit erottumaan toisistaan, samoin kuin läpinäkyvä muovi ja lasi. Yleensä muovin heijastukset ja valokohdat ovat pehmeämmät kuin lasissa ja usein tuotteen perusteella ihmiselle tulee mielikuva, kumpi materiaali on kyseessä.

Kuvassa 16 halusin kokeilla läpinäkyviä materiaaleja, lasia ja muovia. Kuvan perusteella materiaaleissa ei hirveästi näe eroa, mutta esitettyjen esineiden perusteella moni varmasti olettaa rasian olevan muovia ja hajuvesipullon lasia. Kuvan 17 metallikulho on mielestäni onnistunut paremmin kuin kuvan 18 metallirasia, joka on liian sotkuisesti väritetty. Minulla oli jonkun verran vaikeuksia juuri metallin piirtämisen kanssa, koska väritän sen helposti liian sotkuiseksi, mutta onneksi löysin itselleni sopivamman tavan (kuva 25).

Kuvat 16 – 17. Kuvissa on pyritty esittämään eri materiaaleja.

Kuva 18. Metallirasia.

Tässä harjoituksessa huomasin, kuten myös perspektiiviharjoituksessa, että vaikka onnistun välillä mielestäni hyvin, saattaa seuraava luonnos samasta aiheesta olla huono. Luonnollisesti siihen vaikuttavat ulkoiset tekijät kuten väsymys, häiriötekijät ja työtila, sekä motivaatio.

Kuvassa 19 halusin yhdistää erilaisia muoveja, mustaan osaan hain mattapintaisen muovin tuntua, alaosaan kiiltävän ja oikealla olevaan osaan läpinäkyvää, väriä muovia. Lisäsin kuvaan myös vähän taustaa sekä heijastusta, mikä antaa mielestäni kuvalle lisää eloa. Mielestäni tästä kuvasta materiaalit erottuvat hyvin.

Kuva 19. Vähän monimutkaisempi materiaalikokeilu erilaisilla muoveilla.

4.3 Tyylien kopiointi

Olen valinnut kolme erilaista muiden suunnittelijoiden ja taiteilijoiden piirtämää kuvaa, joiden tyyliä yritän jäljitellä mahdollisimman hyvin. Tarkoituksena on mahdollisesti poimia uusia tekniikoita tai työvälineitä, joita voisin käyttää myöhemmin omissa luonnoksissani.

Peter Ladamirjakin luonnoksessa on käytetty ainoastaan eripaksuisia tusseja (kuva 20). Pohjalla todennäköisesti ollut luonnosta ei erityisesti erota, koska rajaukset on viimeistely ohuella mustalla tussilla. Luonnoksessa on keskitytty tärkeimpiin kohtiin ja esimerkiksi renkaat on jätetty hyvin luonnosmaisiksi. Työn jälki on hieman rouheaa, tussin jälki on välillä vedetty rennosti yli rajojen, mikä antaa vauhtia ja liikettä kuvaan. Samoin kuin edellisessä kuvassa, tässäkin on käytetty harmaan sävyjä ja tehosteena sinistä. Ladamirjak on käyttänyt hyvin harmaan sinistä, joka ei erotu paljoa luonnoksesta ja sitäkin vain minimaalisesti. Kuvaa on jätetty paljon valkoista, mutta lisäksi käytetty paljon mustaa, mikä tuo mukavaa kontrastia.

Kuva 20. Peter Lodomirjakin luonnos (Lodomirjak 2013).

Kuvan 20 tyylin kopioiminen osoittautui hieman hankalaksi, koska vedenkeitin on yleensä paljon staattisempi kuin auto (kuva 21). Onnistuin mielestäni tuomaan jotain samankaltaisuutta tähän luonnokseen, mutta olisin ehkä voinut jättää enemmän valkoista paperia näkyviin. Muuten pidän siitä, miten musta tausta tuo vahvan kontrastin tuotteeseen, olen aiemmin ollut hyvin arka käyttämään mustaa tussia juuri sen värin takia. Rungon metalliset osat olisin myös voinut tehdä paremmin, minun pitää selkeästi keskittyä paremmin ja miettiä, mihin haluan varjokohdat ja mihin valokohdat, ennen kuin alan värittää.

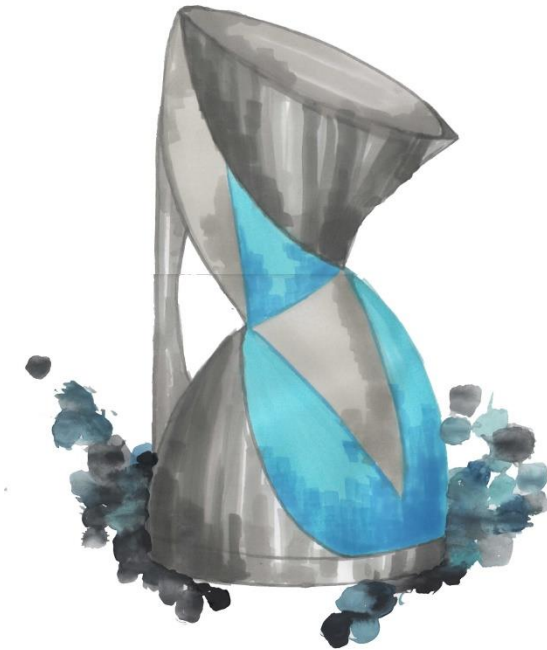
Kuva 21. Lodomirjakin tyylin jäljittely.

Jelle Claeysin tyyli on jollain tapaa hieman taiteellisempi kuin kahden edellisen. Hänen ajoneuvopiirroksissaan näkyy tussin jälki varsinkin tummissa kohdissa. Kuvassa 22 näkyy aavistus alla olevasta ohuella lyijykynällä tehdystä luonnoksesta. Työ on rajattu, todennäköisesti värityksen jälkeen mustalla ohuella tussilla, rajaukset on tehty tarkemmin kuin Lodomirjakin luonnoksessa. Claeys on lisännyt valkoisia korostuksia tussin päälle. Claeysin tausta on mielenkiintoinen, tarkkaa rajaa kuvan objektin ja taustan välillä ei ole, vaan ne sulautuvat värienkin puolesta yhteen. Silti tausta ei vie huomiota kohteesta. Taustan värittämiseen Claeys on käyttänyt vesivärejä, samoissa sävyissä kuin itse auto on väritetty. Kun Lodomirjak ja Shimizu ovat suosineet harmaan sävyjä, Claeys on valinnut pääväriksi sinisen ja käyttää mustaa ja harmaata lähinnä renkaissa ja metalliosissa. Varjotuksessakaan ei ole käytetty harmaita, vaan sinistä on lisätty kerroksittain tummempien kohtien saavuttamiseksi. Kontrastia tuovat pienet keltaisen vilahdukset auton valoissa.

Matkiessani Claeysin tyyliä keskityin eniten taustaan, koska se oli minusta mielenkiintoinen ja viehättävä (kuva 23). Yritin kopioida hänen käyttämäänsä hieman portaittain menevää väritystä, mikä toi mukavaa efektiä, myös vedenkeittimeeni, vaikka ei toimikkaan siinä samalla tavalla. Oman mielipiteeni onnistumisestani on aika sama kuin kuvassa 21, että onnistuin osittain kopiomaan tyyliä. Toisaalta tärkeintä kuitenkin mielessäni tässä harjoituksessa oli kokeilla uutta ja sain hyviä vinkkejä esimerkiksi taustan piirtämiseen.

Kuva 22. Claeysin tyyli on mielenkiintoinen (Claeys 2014).

Kuva 23. Kopioin Claeysin tyyliä.

Valitsin kolmanneksi tyyliksi Yoshiharu Shimizun luonnoksen kattilasta, koska siinä oli tussien lisäksi käytetty pastelleja, enkä, vaikka omistan pastilliliituja ole niitä tullut aiemmin kokeilleeksi tussien kanssa. Hän on käyttänyt ohutta tussia ensin rajaamaan luonnoksen ääriviivat, punaisessa kahvassa punaista ja muissa osissa mustaa. Luonnoksessa on käytetty apuna erilaisia viivaimia, jotta muodoista on saatu hyvin säntilliset. Varsinkin kun ääriviivat piirretään tussilla, on tärkeää, että viiva ei ole haparoiva. Paksulla mustalla tussilla hän on piirtänyt varjoon jäävät kohdat, joka tuo suuren kontrastin kuvaan. Hän on käyttänyt sitten mustaa pastillia, johon on sekoitettu vauvantalkkia pehmentämään mustien osien reunoja ja tuomaan illuusion metallisesta esineestä.

Kuva 24. Shimizun luonnos kattilasta (Shimizu, 1990, 84).

Mielestäni kuva 25 onnistui tyylien kopiointi harjoituksessa parhaiten ja se oli minusta mukava piirtää, koska en ole kokeillut pastelleja oikeastaan ollenkaan tähän tarkoitukseen. Pastilli kohdat olisivat mielestäni saaneet olla aavistuksen tummempia, mutta kokonaisuudessaan olen tyytyväinen tulokseen, vaikka jouduinkin tekemään useamman luonnoksen kuvan 24 tyyllillä, että onnistuin mielestäni tarpeeksi hyvin. Tästä kokeilusta poimin mukaani ehdottomasti pastellien käytön metallin värityksessä.

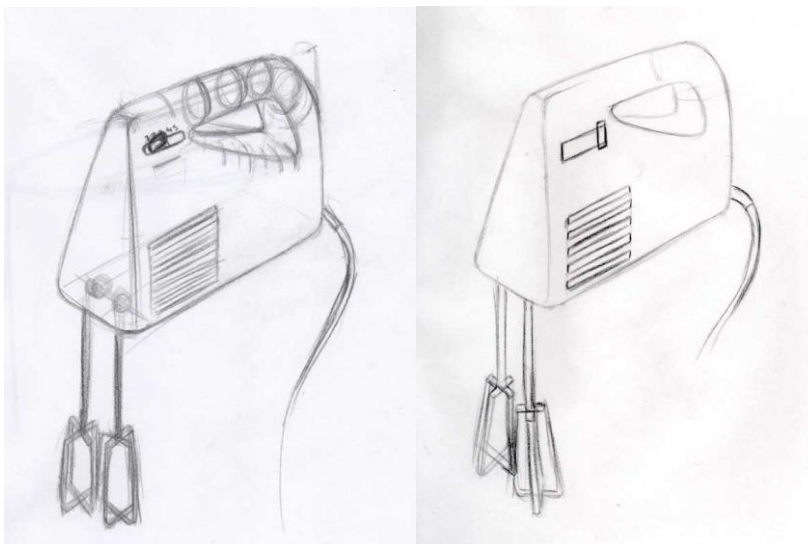

Kuva 25. Shimizun tyylin kokeilu.

4.3 Kuvan vaiheet

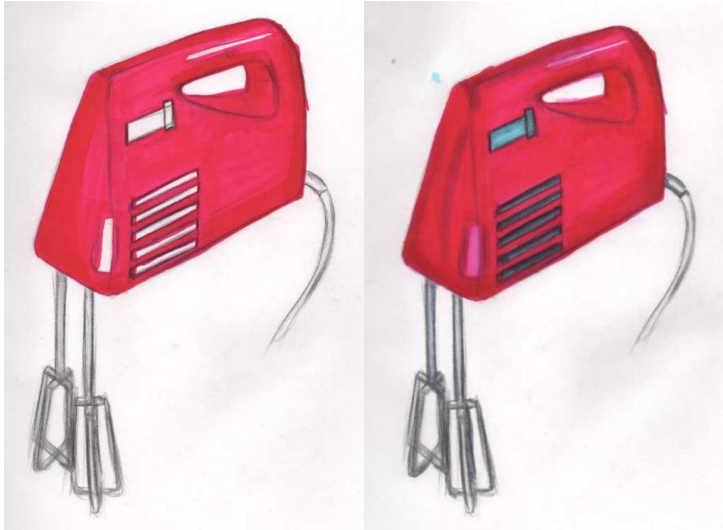
Jotta luonnosteluprosessini tulisi mahdollisimman hyvin esille, olen ottanut kuva-sarjan vaiheista, joilla pääsen valmiiseen esityskuvaan. Olen pyrkinyt skannaamaan piirrokseni vaihtaessani kynää tai kun olen muuten kokenut sen tarpeelliseksi prosessin mahdollisimman hyvän dokumentoinnin vuoksi.

Kuvassa 26 olen käyttänyt mustaa Prismacolor-värikynää. Olen hahmotellut mitasuhteita käyttäen paljon apuviivoja ja ympyröitä pyöreisiin kohtiin. Kuvassa 27 piirsin kuvan 26 luonnoksen läpi tussipaperille samalla prismacolor-kynällä. Tässä luonnoksessa pyrin käyttämään hennompiä viivoja että ne peittyvät valmiissa luonnossa suurimmaksi osaksi värin alle. Hahmottelin tähänkin luonnokseen muutaman apuviivan helpottaakseni väristystä.

Kuvat 26 – 27. Ensimmäinen luonnos ja tussipaperille piirretty korjailtu versio.

Kuvassa 28 väritin sähkövatkaimen rungon punaiseksi ja vispilät harmaaksi. En lisännyt vielä kovin paljoa varjokohtia. Kuvassa 29 lisäsin väriä vielä valkoisiin olleisiin kohtiin sekä tummensin varjoja.

Kuvat 28 – 29.

Värien ja varjostuksien lisääminen.

Kuvassa 30 olen lisännyt kunnolla tummuutta varjoihin prismacolor-kynällä. Värikynä on kätevä siinä vaiheessa kun paperi on jo liian kylläinen, eikä sitä saa tummennettua tussilla. Samalla pyrin myös hieman terävöittämään luonnoksen reunoja.

Kuva 30. Värikynän käyttö varjostuksissa.

Kuvaan 31 lisäsin vielä valkoisella korostukset. Aina ei mielestäni ole niin tarkkaa, että ovatko korostukset oikeassa paikassa, kunhan niitä on sopivasti elävöittävässä kuvassa. Siistin myös valmiin kuvan taustan kuvankäsittelyohjelmalla ja säädin hieman kontrastia.

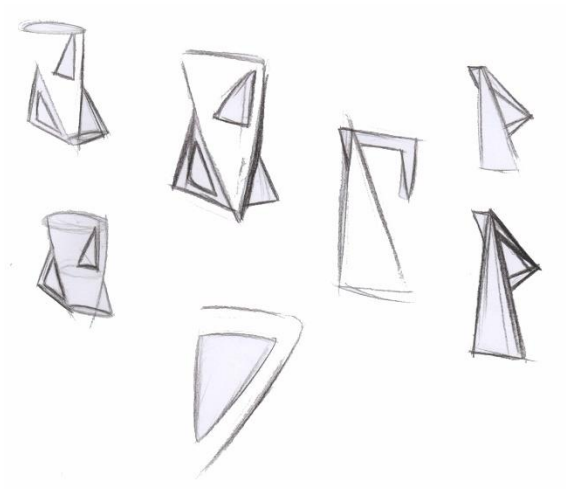
Kuva 31. Lopputulos.

5 Tuotteet

5.1 Tuotteiden kehitys

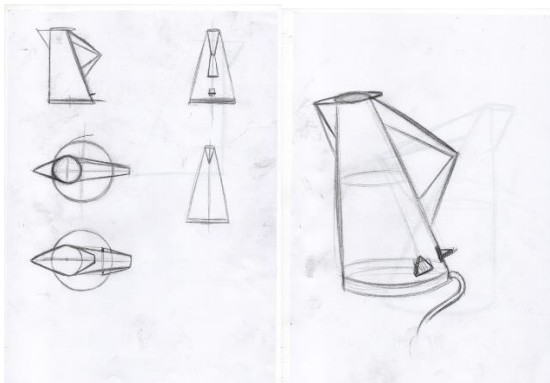
Tuotteiden kehitysvaiheessa lähinnä tein paljon konseptiluonnoksia, kokeilin esimerkiksi erilaisia muotoja ja kahvamalleja. Piirrettyäni kuvan vaiheet kappaleessa sähkövatkaimen, minulle oli aika selvää, että haluan suunnitella keittiön pienkoineita. Toiseksi kohteeksi valikoitui vedenkeitin, joita olin jo myös luonnostellut aiemmin ja toiseksi sähkövatkain.

Lähden usein suunnittelussani liikkeelle geometrisistä muodoista ja tälläkin kertaa löysin vedenkeittimeeni inspiraation kolmioista. Kokeilin muutamaa eri versiota pieninä nopeina luonnoksina, mutta useat hylkäsivät suorilta kädeltä, koska ne eivät toimineet kuin yhdestä suunnasta (kuva 32).

Kuva 32. Muodon ja tuotteen hakemista.

Kansi ja nokka tuottivat eniten hankaluuksia luonnoksia piirtäessäni, mutta olin tyytyväinen sen toimiessa joka suunnasta (kuva 33). Perspektiivi luonnos tuotti hieman enemmän päänvaivaa, mutta tein mielestäni toimivan luonnoksen, joskin hieman tylsästä kulmasta. Mielestäni kuitenkin valitsemani perspektiivi välittää vedenkeittimen muodon myös muille katsojille (kuva 34).

Kuva 33 - 34. Vedenkeittimen luonnoksia.

Halusin viedä samaa kolmiomaista teemaa myös sähkövatkaimeen, olin piirtänyt muutaman mielenkiintoisen kahvan ja lähdin kehittelemään runkoa sen ympärille. Luonnostelin kuitenkin muutamia muitakin vaihtoehtoja nähdäkseni olisiko niillä enemmän potentiaalia.

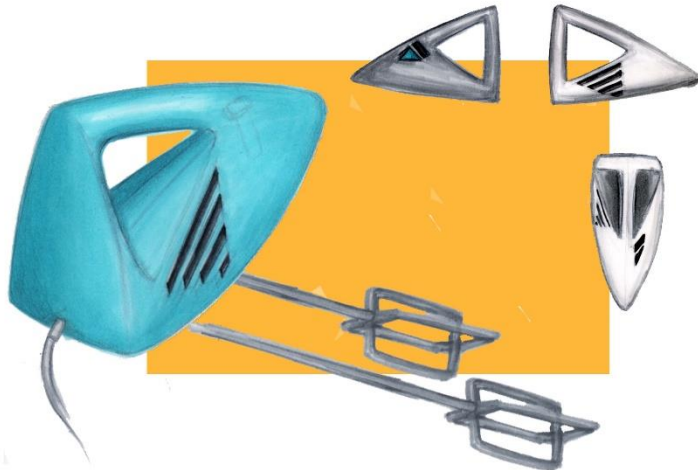
5.2 Lopulliset kuvat

Vedenkeittimen materiaaliksi valitsin metallin ja käsiteltäviin osiin muovin. Käytin perspektiivikuvassa tekniikkaa, jonka opin kopsioidessani kuvaa 24, koska se mielestäni sopi hyvin metalliseen yksinkertaiseen osaan.

Kuva 35. Valmis esityskuva vedenkeittimestä.

Sähkövatkaimeen valitsin pääväriksi sinisen ja materiaaliksi muovin, koska vaikka harmaasävyt ovat käteviä, pidän siitä, että tuotteessa on vähän väriä. Mielestäni sähkövatkain (kuva 36) onnistui paremmin kuin vedenkeitin, ja sen muoto on minusta mielenkiintoisempi. Sähkövatkainta oli myös sen muodon takia hieman hankala piirtää, joten jouduin käyttämään luonnokseen paljon aikaa, saadakseni sen toimimaan ja näyttämään siltä kuin halusin.

Kuva 36. Valmis esityskuva sähkövatkaimesta.

6 Pohdinta

Päätin heti alkuvaiheessa opinnäytetyöprosessia aloittaessani, että työskentely ulkopuoliselle toimeksiantajalle olisi liian hankalaa omien aikatauluongelmieni vuoksi, joten lähdin ohjaajieni kanssa hakemaan omatoimista aihetta. Periaatteessa aihe on minua kiinnostava ja haluan edelleen kehittyä paremmaksi tussi-piirtäjäksi, mutta välillä ajan puute on vähentänyt innostusta.

Mielestäni työn antoisin osuus oli asioiden harjoittelu ja tietenkin onnistumiset luonnoksissa ja värityksessä. Onnistuin myös löytämään jonkin verran mielenkiintoista lähdekirjallisuutta, minkä etsiminen kirjastoista eripuolella suomea osoittautui hyvinkin haastavaksi. Olisin voinut parantaa tekemällä lisää luonnoksia ja harjoituksia, sekä käyttämällä enemmän aikaa lopullisten tuotteiden muotoilun miettimiseen. Minulla yleensäkin suunnitellessani tuotetta on paha tapa jäädä kiinni yhteen tai kahteen ajatukseen, joista minun on sitten hankala päästä eroon ja keksiä lisää variaatioita, jos pidän suunnitelmastani. Minä myös ajattelen suunnitelmat hyvin pitkälle päässäni, enkä luonnostele niin paljon kuin ehkä kannattaisi, mikä näkyy myös tässä työssä.

Lopullisesta työstä jäi tunne, että olisin voinut onnistua paremminkin, tai tehdä enemmän, mutta matkalle mahtuu kuitenkin monia onnistumisia. En missään tapauksessa koe, että aika, jota olen työhön käyttänyt, olisi mennyt hukkaan. Toivon, että saan mahdollisuuksia tulevaisuudessa käyttää tussitekniikkaa ja aion ehdottomasti jatkaa harjoittelua.

Lähdeluettelo

- Bellis, M. 2011. History of Pens & Writing Instruments.
<http://inventors.about.com/library/inventors/blpen.htm>. 24.4.2015.
- Claeys, J. 2014. <http://www.jelleclaeys.com/>. 20.12.2014.
- Ladimirjak, P. 2013.
<http://piotr04.deviantart.com/art/Mercedes-A45-AMG-Sketch-387904488>. 20.12.2014.
- Newman, L. W, 1910, Marking Pen. <http://www.google.com/patents/US946149>.
24.4.2015
- Pipes, A. 2007. Drawing for Designers. Lontoo: Laurence King Publishing Ltd.
- PKAMK. 2006. Koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit: Muotoilun
koulutusohjelma.
- Shimizu, Y. 1990. Creative Marker Techniques In Combination with Mixed Media.
Japani: Graphic-sha Publishing Co., Ltd.